

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง วรรณคดีสำหรับการเรียนการสอนภาษาไทย
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ตามที่ได้มีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่อง วรรณคดีสำหรับการเรียนการสอนภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ เป็นแนวปฏิบัติในการนำวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่นไปใช้จัดการเรียนการสอนภาษาไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่งได้กำหนดวรรณคดีที่ใช้เรียนและที่เสนอให้เลือกเรียนแต่ละช่วงชั้นท้ายประกาศดังกล่าวด้วยนั้น

บัดนี้ กระทรวงศึกษาธิการได้มีคำสั่ง ที่ สพฐ ๒๕๓/๒๕๕๑ เรื่อง ให้ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ลงวันที่ ๑๑ กรกฎาคม ๒๕๕๑ ดังนั้นเพื่อให้การจัดการเรียนการสอนภาษาไทย สาระที่ ๕ วรรณคดีและวรรณกรรม เป็นไปด้วยดีมีประสิทธิภาพ มีความเป็นเอกภาพ และอนุรักษ์วรรณคดีไทยอันเป็นสมบัติของชาติ กระทรวงศึกษาธิการจึงกำหนดรายชื่อวรรณคดีและแนวทางการเรียนการสอนวรรณคดีวรรณกรรมไทย อนุโลมตามประกาศ เรื่อง วรรณคดีสำหรับการเรียนการสอนภาษาไทย ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน ลงวันที่ ๑๘ ตุลาคม ๒๕๕๕ ดังนี้

๑. ในแต่ละช่วงชั้น ให้เรียนวรรณคดีที่กำหนด รวม ๖ เรื่อง ดังรายชื่อข้างท้ายประกาศนี้ โดยเลือกเรียนปีละ ๒ เรื่อง ให้มีความหลากหลายของเนื้อหาและความยากง่ายของเรื่องอย่างเหมาะสมในแต่ละชั้นปี ในกรณีที่เรียนวรรณคดีเรื่องยาว อาจเลือกตอนที่เสนอไว้เป็นตัวอย่าง หรือตอนอื่นๆ ที่มีคุณค่าและเหมาะสม พิจารณาเทียบเคียงให้อยู่ระดับเดียวกับตอนที่เสนอไว้ อาจเรียนตอนใดตอนหนึ่งหรือมากกว่า ๑ ตอนก็ได้ ในกรณีที่เรียนบทสั้นๆ ควรเลือกจำนวนบทให้มากพอและเหมาะสมตามศักยภาพของผู้เรียน

๒. นอกจากวรรณคดี ๖ เรื่อง ที่กำหนดให้เรียนแต่ละช่วงชั้นแล้ว ให้เลือกเรียนวรรณคดีจากตัวอย่างรายชื่อที่เสนอไว้ หรือวรรณคดีเรื่องอื่นๆ ที่มีคุณลักษณะในระดับใกล้เคียงกัน รวมทั้งเลือกเรียนวรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมท้องถิ่นที่มีคุณค่า เหมาะแก่วัยและศักยภาพของผู้เรียนด้วย

ทั้งนี้ควรจัดให้ผู้เรียนเรียนวรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบันและวรรณกรรมท้องถิ่น จำนวนเรื่อง และจำนวนตอนที่พอเหมาะแก่เวลา

๓. วรรณคดี วรรณกรรมปัจจุบัน และวรรณกรรมท้องถิ่นเป็นภูมิปัญญาไทยที่สะท้อนภาพชีวิตและสังคม สามารถเรียนรู้ได้หลายแง่มุมในเชิงสหวิทยาการ ผู้สอนจึงควรจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนเห็นคุณค่าของวรรณคดีและวรรณกรรมทั้งด้านเนื้อหาและรูปแบบ เชื่อมโยงกับการดำรงชีวิตและบูรณาการกับความรู้ด้านอื่นๆ การเรียนการสอนวรรณคดีจึงจะเกิดสัมฤทธิ์ผลตามเป้าหมาย

๔. สถานศึกษาจำเป็นต้องจัดซื้อจัดหาหนังสือวรรณคดี วรรณกรรมไทยที่กำหนดให้เรียนและเรื่องอื่นๆ ที่มีคุณค่าสำหรับศึกษาค้นคว้าในห้องสมุดหรือแหล่งการเรียนรู้อื่นๆ ในสถานศึกษาและสำหรับใช้ในการเรียนการสอนภาษาไทยอย่างเพียงพอ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

(คุณหญิงกษมา วรวรรณ ณ อยุธยา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ปฏิบัติราชการแทนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

รายชื่อวรรณคดีแนบท้ายประกาศกระทรวงศึกษาธิการ
เรื่อง วรรณคดีสำหรับการเรียนการสอนภาษาไทย
ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
ประกาศ ณ วันที่ ๘ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๕๑

ช่วงชั้นที่ ๑ (ประถมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)

๑. วรรณคดีที่กำหนดให้เรียน

ดอกสร้อยสุภาษิต

เช่น

เด็กน้อย ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

นกเอี้ยงเลี้ยงควายเผ่า ของ นายแก้ว

กาดำ ของ นายแก้ว

มดแดง ของ นายทศ เปรียญ

แมวเหมียวแยกเขี้ยวยิงฟัน ของ นายทศ เปรียญ

เป็นต้น

เพลงกล่อมเด็ก

เช่น

เจ้าทองดี ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

เจ้าทองคำ ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

เจ้าเนื้อเย็น ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

เดือนหงาย ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

นกกาเหว่า ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง

เป็นต้น

ประอม ก กา

ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง เลือกอ่านบางตอน เช่น

ก ข ก กา

แม่ กก

แม่ กง

แม่ กค

แม่ กม

เป็นต้น

บทร้องเล่นของเด็ก เช่น

กุกกุก ไก่ ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง
 งูกินหาง ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง
 จิงโจ้ ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง
 รีรีข้าวสาร ไม่ปรากฏชื่อผู้แต่ง
 เป็นต้น

นิทานอีสป

ของมหาอำมาตย์โท พระยาเมธาธิบดี (สาตร์ สุทธิเสถียร)
 เลือกอ่านบางเรื่อง เช่น
 เรื่อง กระต่ายกับเต่า
 เรื่อง ราชสีห์กับหนู
 เรื่อง อิงอ่างกับวัว
 เรื่อง หมาป่ากับลูกแกะ
 เป็นต้น

บทละครนอก

เรื่องไชยเชษฐ พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
 เช่น ตอน นารายณ์ชเิษรพบพ่อ เป็นต้น

๒. วรรณคดีที่เสนอให้เลือกเรียน**บทสักวา**

เช่น

สักวาหวานอื่นมีหมื่นแสน พระนิพนธ์ พระเจ้าบรมวงศ์เธอ
 กรมหลวงบดินทรไพศาลโสภณ
 สักวาดาวจระเข้ก็เหก ของเก่า
 เป็นต้น

นิทานชาดก

ฉบับกรมวิชาการ เช่น

เรื่อง นกกระเจาบสองฝูง (สัสมโพนานชาดก)
 เรื่อง กระต่ายตื่นตูม (ทัตถายชาดก)
 เรื่อง กวางสามพี่น้อง (โรหนชาดก)
 เรื่อง นากับสุนัขจิ้งจอก (ทัพนุพผชาดก)
 เรื่อง ผู้ปรารถนาดีด้วยความโง่ (วารุณิทธกชาดก)
 เป็นต้น

ช่วงชั้นที่ ๒ (ประถมศึกษาปีที่ ๔ - ๖)

๑. วรรณคดีที่กำหนดให้เรียน

บทละครเรื่องเงาะป่า

พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว
เช่น ตอนคนนั่งและไม้ไผ่ไปเที่ยวป่า เป็นต้น

บทละครเรื่องสังข์ทอง

พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
เช่น ตอน กำเนิดพระสังข์ เป็นต้น

นิทานทองอิน

พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว
เช่น เรื่อง นาคพระโขนงที่สอง เป็นต้น

นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี

ของ สุนทรภู่ (พระสุนทรโวหาร)
เช่น ตอน พระอภัยมณีศรีสุวรรณเรียนวิชา กำเนิดสุดสาคร เป็นต้น

บทละครเรื่องรามเกียรติ์

พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช
เช่น ตอน สุครีพหักฉัตร สึกไมยราพ เป็นต้น

ราชาธิราช

ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เช่น ตอน กำเนิดมะกะโท
เป็นต้น

๒. วรรณคดีที่เสนอให้เลือกเรียน

บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน

ฉบับหอสมุดแห่งชาติ เช่น ตอนกำเนิดพลายงาม เป็นต้น

บทละครเรื่องพระร่วง

พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

บทเห่กล่อมพระบรรทม

ของ สุนทรภู่ (พระสุนทรโวหาร) เช่น ตอนเห่เรื่องจับระบำ เป็นต้น

โคลงโลกนิติ

พระนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร
ให้เลือกบางบท

สุภาษิต

เช่น สุภาษิตสอนหญิง เป็นต้น

นิทานเทียบสุภาษิต

เช่น นิทานของ พระยาสิทธิราชฤทธิไกร (ทองคำ สีหะโร) เป็นต้น

นิทานสำหรับเด็ก

ของ นาคะประทีป (พระสารประเสริฐ)

เช่น เรื่อง กระเช้าสีดา เป็นต้น

นิราศเดือน

ของ นายมี (หมื่นพรหมสมพัตร)

ช่วงชั้นที่ ๓ (มัธยมศึกษาปีที่ ๑ - ๓)

๑. วรรณคดีที่กำหนดให้เรียน

นิราศของสุนทรภู่	เช่น นิราศภูเขาทอง นิราศพระบาท เป็นต้น
โคลงโลกนิติ	พระนิพนธ์ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร ให้เลือกบางบท
กาพย์ห่อโคลงประพาสธารทองแดง	พระนิพนธ์ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร เช่น ตอน พรรณนาสัตว์ในป่า เป็นต้น
บทพากย์โขนเรื่องรามเกียรติ์	พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เช่น บทพากย์เอราวัณ เป็นต้น
ศิลาจารึกหลักที่ ๑ (ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหง)	เช่น ด้านที่ ๑ เป็นต้น
พระบรมราโชวาท	พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงพระราชนิพนธ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๘ พระราชทาน แก่พระเจ้าลูกยาเธอที่เสด็จไปทรงศึกษาในทวีปยุโรป

๒. วรรณคดีที่เสนอให้เลือกเรียน

สุภาษิตพระร่วง	ฉบับกรมวิชาการ ในหนังสือ ประชุมสุภาษิตพระร่วง
สุภาษิตอิศรญาณ(อิศรญาณภาษิต)	พระนิพนธ์ หม่อมเจ้าอิศรญาณ
กลอนดอกสร้อยรำพึงในป่าช้า	ของ พระยาอุปทิศศิลปสาร (นัม กาญจนชีวะ)
โคลงสุภาษิต	พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น สุภาษิตนฤพุมนาการ เป็นต้น
กาพย์เรื่องพระไชยสุริยา	ของ สุนทรภู่ (พระสุนทรโวหาร)
บทละครเรื่องรามเกียรติ์	พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช เช่น ตอน นารายณ์ปราบนาท เป็นต้น
ราชาธิราช	ของ เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เช่น ตอน พลายประกายมาศ สมิงพระรามอาสา เป็นต้น
นิทานคำกลอนเรื่องพระอภัยมณี	ของ สุนทรภู่ (พระสุนทรโวหาร) เช่น ตอนพระอภัยมณีหนีนางผีเสื้อ เป็นต้น

ช่วงชั้นที่ ๔ (มัธยมศึกษาปีที่ ๔ - ๖)

๑. วรรณคดีที่กำหนดให้เรียน

นมัสการมาตาปิตุคุณ นมัสการอาจารย์คุณ ของพระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)	
บทเสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน	เช่น ตอน ขุนช้างถวายฎีกา เป็นต้น
บทละครเรื่องอิเหนา	พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย เช่น ตอน ศีกะหมังกุหนิง เป็นต้น
สามก๊ก	ของเจ้าพระยาพระคลัง (หน) เช่น ตอนกวนอูไปรับราชการกับโจโจ เป็นต้น
ลิลิตตะเลงพ่าย	พระนิพนธ์ สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส เช่น ตอน กระทำยุทธหัตถี เป็นต้น
ร่ายยาวมหาเวสสันดรชาดก	ฉบับกรมวิชาการ เช่น กัณฑ์ มัทรี ของ เจ้าพระยาพระคลัง (หน) เป็นต้น

๒. วรรณคดีที่เสนอให้เลื อกเรียน

กาพย์เห่เรือ	พระนิพนธ์ เจ้าฟ้าธรรมาธิเบศร (เจ้าฟ้ากุ้ง)
สามัคคีเภทคำฉันท์	ของ นายชิต บุรทัต
นิทานเวตาล	พระนิพนธ์ พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.) เช่น นิทานเรื่องที่สิบ เป็นต้น
หัวใจชายหนุ่ม	พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (รามาจิตติ)
ไทรภูมิพระร่วง	พระราชนิพนธ์ พระมหาธรรมราชาลิไท เช่น ตอน อุตรรูทวิป เป็นต้น
นิราศนรินทร์	ของ นายนรินทรธิเบศร์ (อิน)
แพทย์ศาสตร์สงเคราะห์	ฉบับกรมวิชาการ เช่น คัมภีร์ฉันทศาสตร์ เป็นต้น
โคลนคิดล้อ	พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว (อัสวพาหุ) เช่น เรื่อง ความนิยมเป็นเสมียน เป็นต้น
บทละครพูดคำฉันท์เรื่อง มัทนะพาธา	พระราชนิพนธ์ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว เช่น องค์กรที่ ๑ เป็นต้น